

مجله فلسفه و معارف

مطبعه و محل اداره :

جفال اوغلنده امنیت
صندوقی جوارنده
شکول یقوشنده
۲۳ نوامبر

سلکمه موافق آثار
جدیده مع المنونیه
قبول اولنور

درج ایدله بن آثار اعاده اولنماز

دیه ، فلسفه ، علوم ، معارف ، ادبیات تاریخ ، سیاسیات و بالخاصه احوال رشون اسلامیه و بحث ایدر و هفته بر نشر اولنور .

صاحب و مؤسسی :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب
تاریخ تأسسی

آبونه بدلی

سنه لکی

عماک عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵	غروش
روسیه	۶۰۰	۳۰۰	روبله
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹	فراق

در سعادتده نسخسی ۵۰ باره در

قبرله دن مقوا بورو ایله کوندیلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

۱۰ تموز ۳۲۴

یدنجی جلد

۲۸ رمضان ۱۳۲۹ پنجشنبه ۸ ایلول ۱۳۲۷

عدد : ۱۵۹

وحدت وجود

- ۷ -

فقط بجه شروعدن اول تصوفی تعریف ، تصوفی تعریفدن اولده بر فائده لغوییه دن بحث ایدلم .

قرن ثانی ن صکره عبادات و طاعاته حصر وجود ایدنلره « صوفیه » و متصوفه نامی ویرلمشدر . « صوفی » کله سنک اصلنه دائر مقدمه ابن خلدونده شو سوزلره تصادف اولنور . « امام فشیری حضرتلری دیدی که بو اسمک عربیه و قیاس وقاعده جه کیفیت اشتقاقی معلوم اولیوب ظاهر اولان بو قومک لقبدر ، صفادن یاخورد صفندن مشتقدر دینلرک قولی قیاس لغویجه بعیددر ، وکذلک صوفدن مشتق اولسی دنخی بعیددر ، زیرا انلر صوف کیمکه مخصوص و منحصر دکلر ایدی .

ابن خلدون بو سوزلره کنسدی فکری علاوه ایله « بن دیرم که اشتقاقه قائل اولدینی . صورتده ظاهر اولان صوفدن مشتق اولسیدر . زیرا انلر البسه فاخره یی ترک ایله صوف کیه رک عامه یه مخالفت اوزره اولمشدر ایدی « دیور

خلاصه بو لغتک اشتقاقه قائل اولانلر « صوف » کله سنندن مشتق اولدینی سویلیورلر حتی « روح البیان » صاحبی اسماعیل حتی حضرتلری ده « روح المتنوی » عنوانی اثرینک برنجی جلدنده : صوفی ابن الوقت باشد ای رفیق . نیست فردا کفتن از شرط طریق بیت شریفی شرح ایلدیکی صره ده : صوف قیون یوکیدر ، صوفی صورتده قیون یوکندن عبا کچی و معناده مقرب دیمکدر . دیدکن صکره بو کله نک اشتقاقی حقه ده بر طاقم توجیهات بعیده یه کیریشور .

حال بوکه صوفیون حضرتانک مسلك مخصوصلری مسلك

حکمت و معرفتدن عبارت اولدینی کبی کنسیدلری ده کالات صوریه و معنوییه یی جامع برر حکیم ذوقنون اولدقارندن « صوفی » کله سنک « فیلسوف » کله سی کبی عاقل ، حکیم معناسنه اولان « صوفوس » کله یونانیه سنندن تعریف و کنسیدلری نه علم ایدلمش اولسی پک محتملدر ، نتکیم بو کله « فیثاغورث » کله سنجه یه قدر طریق حکمت و معرفته سالک اولان حکم سالی یونانیه یه ده علم اولمش ایدی . فیثاغورث بو عنوانی لازمه تواضعه مغایر کوردیکندن کنسیدنک حکیم دکل انجق فیلسوف یعنی محب حکمت اولدینی بیان ایتمش ، و کنسیدسندن صکره کن حکمانک کافه سی بو عنوان ایله یاد ایدلمشدر . « فیثاغورث » ک لازمه تواضعه مغایر کوردیکی بر عنوان نصل اولمش ده صوفیون حضراتی طرفندن قبول ایدلمش دیه اعتراض ایدله جک اولورسه بز بو اعتراضی جوابدن مستغنی کوریرز . قالدی که بو عنوان صوفیه حضراتی طرفندنی احداث ایدلمش ، یوقسه انلرک طریق حکمت و معرفته سالک اولدقارنی کورنلر طرفندنی توجیه اولنمش بوراسی معلوم دکلدر . حضرت صوفیه نک اوزمره دن اولیانلر طرفندن بو عنوان ایله یاد ایدلمش اولملری ده محتملدر .

فیلسوف کله سنه کنسجه بو کله ده اوزمانلر معنای حقیقیسنندن تجرید ، زندقه و الحاد لغتیرینه تردیف ایدلمش اولدیفندن طبیعی ابرار امته عنوان اوله ما ز ایدی . بعض کتابلرد ، احادیث نبویه دن اولمق اوزره کوستریلن : من اراد ان یجلس مع الله فلیجلس مع اهل التصوف ، قولنه استناد ایدنلر یوقاریکی توجیهی قبول ایتملر . حال بوکه بو حدیث احادیث صحیحهدن دکلدر .

تصوفک تعریفنه کنسجه :

انک پک چوق تعریفی واردر . فقط بو تعریفلرک اکثری نصوفی غایتیه تعریفدر . مقصد تصوفک کافه اقسامندن بحث ایتک اولایدی بو تعریفلردن بعضیلرینی نقل ایدر ایدک . مقاله منر منحصرأ

کافه سندن تنزیه نفس ایله انسانیتدن مقصود اولان غایه علوییه
واصل اولمشاردرد .

علی الاطلاق تصوفله او مسلکدن یتیشن اعظم حقنده تفصیلات
زائدهیه کریشمک صدد بحتک کلیاً تبدلی استلزام ایده چکنندن سوزی
قیصه کسمکه مجبوریته واردرد . شو حالده مقاله مزک موضوعنی تشکیل
ایدن وحدت وجود بحثنه اساس ، دهها طوغراسی بر مدخل اولمق
اوزره « عزیزبن محمدالسنفی » نك زبده الحقائق عنوانی اثرن مشهورندن
تبرکاً شو سطرلری نقل ایدهلم : اهل وحدت میكونیدکه وجودیکی
بیش نیست و آن وجود خداست تعالی و تقدس و بغیر از وجود
خدای تعالی وجود دیگر نیست و امکان ندارد که باشد . و دیگران
میكونیدکه اگر چه وجود یکی بیش نیست ، اما این وجود ظاهری
دارد و باطنی دارد . چوق این مقدمات معلوم کردی اکنون بدانکه
اهل وحدت میكونندکه باطن این وجود يك نوارست که جان عالمست
و عالم مالا ل این نوراست . و این نور نوریت نام محدود و نامتناهی
و بحر نیست بی پایان و بیکران . حیات و علم و ارادت و قدرت باین
نور است . بنیای و شنوایی و کویایی و کیرایی و روایی اشیا ازین نوراست
بلکه خود همه این نوراست طبیعت و خاصیت و فعل اشیا درین
نوراست . اگر چه صفات و افعال و اسامی اشیا ازین نوراست اما
این نور یکی بیش نیست و افراد موجودات بیکبار مظاهر این
نورند . و هر يك درجه اند . و صفات این نور ازین دریچها بیرون
نافته است . ای درویش این نور اول و آخر ندارد . و فنا و عدم
رابوی راه نیست . دریچهای و میشوند و کهنه میگردند و بختک
میروند و از خاك بازمی آیند و خودمی باشند و خود میر ویند و خود
میزاینند . هر يك آنچه مالا بد ایشانست تا بکمال خود رسند با خود
دارند . و از خود دارند و این نور بدین مظاهر خود عاشق است
از جهت آنکه این نور درین مظاهر خود کمال خود را می بیند
و صفات و اسامی خود را مشاهده میکند و ازین جاست روح آدمی
بر جسم خود عاشق است از جهت آنکه جسم آدمی مظهر صفات روح
آدمیست و روح جسم خود را می بیند و صفات و اسامی خود را مشاهده
میکند و ازین جاست گفته اند که خود را بشناس تا خدا ایرا بشناسی
کنون دانستی که این نور است که خود را میشناسد .

و این نور است که جان عالم است و افراد عالم جمله مظاهر این
نورند الخ

عباره نك مآلی شودر :

اهل وحدت دیورلرکه : وجود بر در ، زیاده دکلدرد . اوده
وجود خدادرد . وجود خدادن بشقه وجود یوقدر ، اولسیده
مکن دکلدرد . اهل وحدتدن بعضیلریده شویله سویلیورلر : هر نه قدر
وجود بر در ، زیاده دکلدرد ، فقط او وجودک ظاهری و باطنی واردرد .
باطنی بر نوردرکه روح عالمدر . عالم بو نور ایله مالا مالدر . بونورک
حدی ، غایتی یوقدر . او بر بحر بی پایاندر . حیات ، علم ، اراده ،
قدرت بونور ایله قائمدر . اشیا نك کورمسی ، ایشتمه سی ، سویلمسی ،

وحدت وجود مسئله سه عائد اولدیغندن تصوفک یالکمز انی احو
ایدن بر تعریفی یازاجفز . تعریف شودر : هو العلم بالله من حب
ذاته و اسمائه و صفاته و مظهرها و محقائق العلم ، کیفیه رجوعها الی
حقیقه واحده و هی الذات الالهیه .

ذات و صفات الهیه ایله مبداء و معاده متعاقب احوالدن بحث
ایدن نام کلامک موضوعیده عین موضوع ایسهده تصوفله کلام
بینده فرق عظیم واردرد .

نرسی اندرین بقیل و بقال

سراین باز جوی ازره حال

یتقی بو ایکی علمک بینلرنده کی فرکک معیاریدر . فقط بو فرکک
وجودی برینک لزومیهله دیگرینک لزومسزلغنی تضمن ایتمز ؛ بویله
بر ادعایه قانقیشان ادرا کسزلکنه حجت کوسترمش اولور . حضرت
مولانا ، ع- لوم عقلیه و نقلیهده زماننده کی علمانک اعلمی ایدی
حضرت شمس ایله ملاقی اولدقدن صکره اولیاءاللهک اکللی اولدی .
جناب پیر ، عقلیات و نقلیاتدن بشقه شمیدیکی فرانسزجه کی
او زمانک لسان فی و فلسفیمی اولان یونان لسانکده غوامضنه
واقف ایدی . حتی حضرتک صرف اولسان اوزره منظوم برطام
اشعاری بیله واردرد .

کوریلورکه بزم تصوفز او یله : مقتضای عقله منابعتدن انحراف
ایله یالکمز حس وجدانی به اتباع ایدنلرک مسلک مخصوصلریدر .
تعریفیه تعریف ایدیلان غرب تصوفنه مقیس دکلدرد . تصوفز بر
حقیقت معنوی دن بیکلرجه حقائق لدنیه استنباط ایدن حکمای ربانیه نك
مسلک خاص عرفانلریدر .

اوت ! بر حقیقت معنویه توسیع ایدیله ایدیله بیکلرله حقائق
لدنیه نك مصدری اولور . حقائق مادهده او یله دگیلدر ؟ مثلاً
کهرباده کی قوه جاذبه میلاددن الی عصر اول کلن حکیم مشهور
« نالس » ک نظر دقتنی جلب ایتمش ایدی . بو حقیقت آندن صکره
کلن ارباب فکر و نظر طرفندن عصر آ بعد عصر توسیع ایدیله ایدیله
مشرقله مغربی لمحة البصرده بر بردن خبردار ایتمک ، کیجه نی
کوندوزه قلب ایلمک کی خوارقه مصدر اولدی . فنک ، الکتریک
دنییان قسم ساحرانسنده کوریلن خوارق ، « نالس » طرفسندن
کشف ایدیلن بر حقیقت ماده نك ، جائزه سی و غیرت اولمق اوزره
ارباب فکر و نظره اتحاف ایتدیکی بر مکافات مادهدر .

عجبا بو قدر حقائق معنویه نك ایچنده بر حقیقت بو قیدرکه تعمیق
ایدنلری بر جائزه معنویه سزا کورمسون ؟ و او جائزه معنویه نك
محیطی خوارق بر قیه دائره سنک محیطندن دار اولسون ؟ خصوصیه
او حقیقتلر میاننده خالق الحقائق اولان واجب الوجود حضرتلرینک
حقیقت ذاتیه سیده داخلدر .

خلاصه بز تصوف دنیانجه زخارف دنیهدن معروض ، قبله حق
و حقیقته متوجه اولان اصفیانک مسلک مخصوص معرفتلینی مراد
ایدرد . انلر او بیوک ادملردرکه بشریته خاص اولان کوچککلرک

ظرفنده بلاد مشرق قسم اعظمی دلاریک برداقرینک سایه سی آلتی
آلان مسلمان مدینتی ایچون دیانت اسلامیه دن ماعدا سبب اول تصور
اولنه من . کذلک هر تاریخ او قویان ؛ علوم اجتماعیه تتبع ایدن شونی
استدلال ایدیه بیلورکه بومدینت بوتون مدینت لک سیرع السیری ،
الذروقلیسی ، الکواسمی ، الکحیرالعقولی اولدینی کبی کندیسنه اتباع
ایدن لک ارادانسه حاکم اولق ، افکار اوزرنده تاثیر مهمی بولنق
اعتبار یله ده الکووسیدر . بوندن بشقه بومدینت بوتون سعادات اجتماعیه نک
ایکی مهم قانونی اولان علم ایله عملی جمع ایتشد .

ایشته بونلر اویله برطاقم حقایق بسیطه درکه مسلمانلرک بدایت
ظهورینی تصویر ایدن تاریخلره عطف ایدیه لک السطحی بر نظره
بیله میدانه چیقار . لکن بوکون نظر من بوتون اقوام اسلامیه اوزرنده
اوقاجق بر جولان ویرمش اولسه ق ایلک بابا لیمزک بولندینی حالک
عکسندن بشقه برشی کورمیز . اوت کورورزک انحطاط ، اضمحلال
بزی اله بیلدیکنه محکوم ایتمش ، کری به طوغری سور و کله یوب
کوتوریور ؛ موجودیت اجتماعیه منی کوندن کونه تیتیریور . حالبوکه
هیئت عمومی منی تشکیل ایدن عاصرک کافه سی مسلمانلق ادعاسندن
بر آن کری طور مدینی کبی قلبی اوزرینه نصل تیتیرسه دینی اوزرینه ده
اویله تیتیریور . عجیبا شو حال عصر حاضر فلاسفه سندن برطاقم مفرط لک
ادعاسی وجهله بوتون ادیانک مانع ترقی اولدیغنه بر حجت ناطقه میدر ؟
حاشا هیچ بر زمان دکلد . زیرا بر کره عربلرک مسلمانلقدن اولکی
جهالتلرینه ، وحشتلرینه باقیلور ؛ صو کره ینه او عربلرک مسلمانلنی
متعاقب احراز ایتدکلری مدینته ، هیچ بر قومده کورلیان سرعت
وترقی به عطف امان ایدیلورسه بوکبی ادعالرک بطلانی عیاناً کوریلور .
عجیبا شو حال بوکون اقوامک ترقیسنه ، تمدننه مدار اولان هر هانکی
نراساسک ، بر قانونک سینه سی اوقانونی مستقبل ایچون مستقبلده
مضر اولقسندن ، مفید اولق شو یله طور سون بالعکس
مهلك بر ماهیته صاحب ایدیه لک بر جرئومه دن آزاده اوله مایه جنی
حقنده فلاسفه حاضره نک اعتدال پرورلر طرفندن سردایدیلن ادعایی می
تأیید ایدیلور ؟ خایر بوده دکلد . زیرا بزشو کتابزده مسلمانلنک
اکمهم اولان احکامنی ساحة تدقیقه چکدک جمله سنی حیات بشریه
قوانینه تمایله مطابق بولق . رأی العین کوردککه اسلام ترقی ایچون
بر حد تعیین ایتماش بلکه عمومی قاعده لر وضع ایلمش ، اسکی واضع
قانونلر طرفندن حیات مستقبله وقوف سزلق سائقه سیله وضع ایدلش
اولان بوتون قیودی قیرمش ؛ روحک بوتون خصائصنی اسکی زنجیر-
لرندن قورتارمش ؛ زمام اداره سنی اله ویرمش ؛ انجق شاهی راه
حکمت واعتداله توجیه ایتدکن صکره ویرمشدر . بزایسه اعتدالک
مذموم ، افراطک ویا تقریطک ممدوح اوله جنی بر زمانک ورودینی
بکلباتردن دکلز . احواله مسلمانلری بابا لیمزک فضائلندن حتی اونده
برینی اولسون احراز ایتدکن آیقویان سبب نه اوله بیلور ؛ بز صورارسه کنز
بزبونی دینک یا کلش اکلا شیلمه سندن ، کندیسندن مراد اولیان بر
معنایه حمل ایدلسندن ایلری کلشدر دیه جکزر .

نیاتی . حرکتی بو نورک سایه سنده در . بلکه هر شی بو نوردن
عبارتدر . اشیانک طبیعتی ، خواصی ، افعالی بو نورده در . هر
نه قدر اشیانک اسما و صفت و افعالی بو نوردن ایدیه بو نور بر در ؛
زیاده دکلد . افراد موجوداتک کافه سی انک مظاهریدر . بو مظاهرک
هربری بر در بجه کیدر . بو نورک صفاتی او در بجه لردن ظهور
ایدر . انک اولی ، آخری یوقدر . اکا عدم و فنا طاری اولماز .
یکی یکی در بجه لر پیدا اولور . اسکیوب تکرار طویراغه کیدر .
تکرار طویراقدن ظهور ایدر . کندیلری طوغار ، کندیلری
یاشار ؛ کندیلری اولور . کمال ذاتیلرینه وصول ایچون شرط لابد
حکمنده اولان خواص وقوی کندیلرنده کندیلکنندن اوله رق موجوددر .
بونور کندی کالنی ، اسما و صفاتی کندی مظاهرده مشاهده
ایتدیکی ایچون انلره عاشقدر . بونک ایچون روح آدمی ده کندی
جسمنه عاشقدر . زیرا جسم آدمی روح آدمینک صفاتنه مظهردر .
روح کندی جسمنی و کندی جسمنده اسما و صفاتی کوریر . انک
ایچون : کندیکی بیل ، تا که جناب حق ده بیله سگ دنیلمشدر . شمعی
معلومک اولدی که کندینی بیلن و روح عالم اولان انجق بو نوردر .
افراد موجودات انک مظاهریدر .

فرید

مسلمانلرک حیات

مسلمانلغه ، مسلمانلرک حاله بر نظر

مابعد

شمعی کرک مسلمانلرک بوکونکی حاله کرک اونلرک عصر لردن
بری قوتلرینی محو ایتدکه بولنان امراض اجتماعیه لرینه دائر تدقیقاته
بولنق ایستیلورز ؛ تا که خسته لق نه دن عبارتدر ، چاره سی نه در
اکلامش اوله لم .

اوت بومسئله بی بزدن اول بویوک بویوک محررلر موقع تدقیقه
چکدی . لکن کمال اسفله کوریلورز که بر جوغی اصل خسته لقدن
کلیا اغماض عین ایدره لک امراض مرضی تداوی اوغورنده یورولدی
دوردی ، حالبوکه اورته ده کندی سیر طبیعی سنی تعقیب ایدیه لک ،
کندیسنه خاص قانون موجبجه هیئت اجتماعیه اسلامیه اوزرنده
تأثیراتی ایقاع ایتدکن اصلا کبری طور میه جق اولان سبب مرض
طوردجه بویله هیچ بر زمان صاحبی نائل مراد ایدیه میه چکیک آشکاردر .
بزه کلنجه هیچ بر فائده انتاج ایتیمان بویله بر مسلک سلوک ایدیه لک
دکلز . بزایستیلورز که شرک خسته لقری اوزرینه قات قات بیغلمش
اولان پرده لری بیرته لم ده ذات مرض نه ایتمش عنایت حقله اونی
اکلا یه لم . بر کره تشخصه موفق اولدقی ارتق خسته لک علاجنی ،
او علاجک صورت تطبیقی تعیین ایتک بزم ایچون قولایلا شیر .
هرکس ایچون معلومدر که تخمی جزیره المریده آتیه لرق آز زمان